

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — 4 koruny — hal.
Na pol roka — 2 „ — „
Na štvrt roka — 1 „ — „
jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
pap. komorník.

Majiteľ a vydavateľ:

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

K zvláštnemu povšimnutiu ka- tolíkov Uhorska.

Napísal dr. Jozef Vass.

Ctení bratia a milé sestry, len toľko vám
povedám: *šporujte a uklaáajte haliere do vašich
škryniiek, bo jestli všemohúci Boh popraje nám
svojich milosti, o štrnást týždňov, totižto v posledný
deň mesiaca apríla budeme putovať do svätého
mesta Ríma.*

Veľké slávnosti ideme vybavovať ku povzne-
seniu duševného života nášeho. V pokoji, lež
vážne a veľkolepe chceme demonštrovať. Pred
krajinami a národami celého sveta o našej viere
zamýšľame skladať svedectvo. Vidieť chceme od
veľkých starostí svrážkovanú obličaj namiestníka
Krista Pána; požehnávajúcej pravice jeho dotknúť
sa chceme našimi perami; pokorne bozkáť

chceme sväté pozostatky svätých predkov našich
kresťanských, aby sme mučedníckeho ich ducha
do seba vssali, naplnení a oduševnení boli ich
zmužilostou k obrane Krista Pána.

Nech aj prítomne každý srdce svoje odvrá-
cia od všedných starostí. Postavme sa v duchu
v podunajské strany našej drahej vlasti. Tam
skoro po celom kraji, kde prítomne rozprestie-
rajú sa úrodné role, stoja zámožné dediny a
mestá, asi dva-tri metre pod zemou práchnejú
kosti a hrdzavie zbraň tých ľudí, ktorí pred
sedemnásto rokami žili na týchto miestach.
Pred tisícšesťdesiat rokami rímskí jazdci s
krátkymi mečami zúrili po týchto krajoch. Ich hra-
ničné tábory stály na Dunaji. Podunajské kraje
terajsieho Uhorska patrily ku rímskej ríši,
ktorá rozprestierala sa po všetkých končinách
na ten čas známeho sveta. V tej dobe, meno

Tábor Bulharov pri Cataldže.

vite roku 213, po narodení Krista Pána cisár Karakalla sedel na krvou ubrýzganom tróne rímskych cisárov. Tento ukrutný zurivec s jeho krvežiznivými legiami, vraždiac, páliac a pustošiac tiahol skoro pol svetom, kým proti nemu rozhorčený jeho vlastný vojak prebodnul ho mečom.

Položenie kresťanov v tej dobe horšie bolo s každým rokom. Prostriedkom tretieho stoletia rímsky cisár Decius úradne vydal rozkaz, že kresťanov nútiť treba k opusteniu ich viery. Na toto po všetkých stranách rímskej ríše vznikol hrozne divý pohyb. Pohaní jasali od radosti. Jednotliví ponáhlali sa udať každého, o ktorom vedeli, že je kresťanom; druhí hladali kresťanov po domoch, na uliciach a po úkrytoch. Otcovia prezradzovali svojich synov, deti pohanom vydávali svojich vlastných rodičov. Žaláre všetky byly preplnené a po mestách ľudia nehovorili o inom ako o mučení, trýznení a usmrtení kresťanov. Od týchto čias neprestajne tiekla krv kresťanských mučedníkov. Svätá krv táto časom tiekla len potočkami, na to ale zas v mohútnych prúdoch valila sa po všetkých provinciách svetovej ríše rímskej. Najhroznejšie prenasledovanie kresťanov vypuklo okolo roku 305. vo východnej cirkvi. Nad ukrutnosťami tohoto prenasledovania zhrozili sa i sami pohaní. Ako totiž Euzebius píše: mnohým odľali hlavu sekerou, mnohým dodrúzgali kosti, mnohých za nohy obesili dolu hlavou a pod nimi nakládli ohňa, aby sa pomaly zadusili. Mnohým za živa odrezali uši, nos, odtali ruky, nohy a ostatné čiastky tela rozdrúzgali. V meste Antiochii kresťanov piekli na žeravom uhli.

Pán Ježiš Kristus však, keď hrozné trýznenie a mučenie jeho verných nasledovníkov trvalo už tristo rokov, zastavil ich trápenia a iný obrat dal dejepisu sveta. Roku 312. Konštantín stal sa cisárom rímsky, na cisársky trón ale nároky robil aj vztekľý pohan Maxencius a poslal proti nemu čaty 190.000 mužov, kdežto Konštantín mal len 100.000 vojakov. Ako vo veľkých starostkách rozmýšľal nad tým, že s jeho vojskom ťažko môže zvíťaziť nad Maxenciusom, za pekného jasného dňa cez poludnie na oblohe nebeskej spatril znamenie kríža s nápisom: «*V tomto znaku zvíťazíš!*»

Cisár Konštantín okrem toho i vo snách mal

videnie a na druhý deň vo veľkom počte shotovíť dal napodobenia znamenia kríža a ozdobil nimi všetky odznaky vojenskej. Onedlho nato 27. októbra r. 312. v krutej bitke úplne porazil pohana Maxenciusa a víťazoslávne vtiahol do Ríma.

Toto zázračné víťazstvo zakončilo hrozné muky a trýznenia kresťanov. Cisár Konštantín totiž v mesiaci januári roku 313. v meste Milane vydal jeho chýrny rozkaz tolerancie, následkom čoho kresťania po území celej ríše rímskej slobodne mohli vyznávať náboženstvo kresťanské, bez prekážky smeli prevádzať všetky obrady ich náboženstva, smeli vládnuť nemovitostami a nakoľko im ich pohaní shabali, boli im navrátené, konečne kresťania i slobodne stavať si mohli chrámy Božie.

Tento veľký obrat v knihe svetového dejepisu udal sa roku 313. Keď teda ku roku 1913., ihneď nahliadneme, že v tomto roku slávime 1600-ročnú pamiatku vyslobodenia cirkvi zpod ukrutného otroctva pohanského.

Túto pamiatku ideme sláviť vo svätom meste Ríme. Ku veľkolepým slávnostiam vyslobodenia cirkvi, ku zasväteniu pamiatky mučedníkov a mučedníč, ku holdovaniu svätému otcovi, námestníkovi Krista Pána nesmieme sa dostať v nepatrnom, malom počte. Z zelého Uhorska nech na tisíce horlivých, neobrozených, seba-povedomých katolíkov sobere sa pod zástavami a hlučným nápevom cirkevným tiahneme ku hrobom svätých mučedníkov, len tak sodpovieme veľkoleposti svetových slávností vyslobodenia Cirkvi. Preto ctení bratia a milé sestry, ja len to povedám: *Šporujte, skladajte habiere vo vašich škryňkách, bo o štrnásť týždňov, v posledný totiž deň mesiaca apríla pátujeme do svätého mesta Ríma.*

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu pisané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XIX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».

Gladiator.

Gróf Štefan Tisza s ostrou šablou v ruke bráni svoju česť. Beda tomu grófovi, ktorý ho nepozdraví, alebo núkanú mu ruku neprijme. Takého vyvolá na súboj a dorúbe ho pod dozorom policajtov. Áno, Tiszu aj ku súboju spre-vádzajú policajti. Iného smrteľného človeka zdržia a pred súd postavia policajti, bo zákon zabráňuje súboj. S Tiszom však výnimky robia policajti a súd, bo veď on diktuje zákony a on je tá najväčšia moc v krajine.

Tisza zprvoti len s grófmi duelluje, bo veď to je jeho spoločnosť. S menšími ľuďmi sa nepotýka, iba z musenosti a vždy im dá pocítiť, že sú mu nič.

Tisza teda ostal gladiatorom. Duelluje sa pred verejnosťou s tými grófmi, ktorí uznať nechcú, že tie kúsky, ktoré on v krajinskom dome vyviedol, nesrovnávajú sa s počestnosťou a galvialierstvom. Tí páni sú tej mienky, že keď Tisza policajtom rozkázal, aby opozičných poslancov vyhodili zo snemovne, zašpinil s tým svoje vlastné ruky. Takéto ruky však nechytí ani gróf Karolyi, ani gróf Széchenyi, lež ani ten citlivý človek, ktorý drží sa tej zásady, že netreba ba neslobodno ctiť tyranov. Tých iba opovrhnuť musí každý statočný človek. Toto však Tisza nechápe. On je naučený, že ho mungovia oslavujú ako daakého Boha, žiada teda, aby celá krajina pred nim sa korila. Keď nie, chytí sabľu, a ako starodávny rimansky gladiator doseká každého, koho vyzve pred šablou. Lenže stalo sa neraz, že aj najpevnejší gladiator mŕtvý padnul na piesok arény. To isté stane sa aj s Tiszom. Dovčul síce šikovne obracal šablou a podarilo sa mu vyhnúť poraneniu zo stránky svojich sokov, lenže týmto obrátil jedine svoje telo, nie ale svoju česť. Tisza od dávneho času je mravnou mŕtvolou pred tými, ktorí jeho prečiny a nezákonnosti zatracujú, jeho krutosť a neodbitnosť ale držia za tyranstvo. Títo nectia Tiszu, bárs hrozí sa im šablou, že beda im, jestli pred nim na kolená nepadnú. A už aj sám Tisza mohol zbadáť, že títo sú vo väčšine, keď už v tej najvyššej spoločnosti má Tisza nepriateľov, koľko ich má medzi ľuďmi! Veď kto kedy ctil a vážil si tyranov? samostatní a slobodu milujúci občania nie, iba otroci, kto-

rým ten tyran dáva poslanecké mandáty a mastné úrady. Sú to mungovia a kadejakí bedári. Títo na rozkaz oslavujú Tiszu a vyslovujú mu dôveru. Ľud však, ktorý márne stojí u vrat krajinského domu, prosiac trochu slobody a práva, s opovržením a s kliatbou spomína Tiszu. A ľud je sila. Ľud je národ. A koho národ nenávidí, ten nech zmizne z politického dejišťa, bo trest ho nemine. Od rozhorčeného ľudu nevyvynúť Tisza úctu ku sebe, bárs by sa mu šablou vyhrážal.

Toho sa však netreba obávať, že Tisza všetkých tých vyvolá na duell, ktorí jeho snemové zločinstvá neschvalovali, bo v tom páde inej práce by nemal, ako biť sa s každým, čo mu v cestu príde. Kto by ale vtedy zastúpil jeho miesto v predsedníckom kresle? Kto by vedel zákony tak výborne vynášať ako on? Ktorý predseda by znal galleriu snemovne tak zabávať s vyhadzovaním grófov ako Tisza? A tak Tisza ani v rúchu rimanského gladiatora neprinúti samostatných občanov, aby mu v spoločnosti odpustili tie tyranstvá a neludskosti ktoré on v politike zpáchal. Bo kto šliape slobodu krajiny, kto pomocou policajtov a žandárov zastupiteľov ľudu vyhadzuje, zo snemovne, ten nech nežiada úctu.

Pred tyranským Tiszom len mungovci vrhajú sa na kolená. Tí bedári, ktorých on udržiava. A Tisza predsa šablou v ruke žiada od nás úctu. Pri tom však myslí si, že i ďalej s grófmi duellovať, občanov ale žandarmi a súdami terrorizovať bude. Mohol ale už zbadáť gladiator Tisza, že ľud nebojí sa jeho žandárov. Už bol raz taký čas, keď rozhorčený ľud Tiszu i jeho otrockú gárdu vyhodil zo snemovne. Vtedy bol Tisza ministerpredsedom. Tisza však nechce sa pamätať, nechce si poučné brať. Vyhýba tomu súdu, ktorý ho prv-neskôr stihne, bo dôveruje vo svojej sale, v mungovcoch, ktorí ho obštáli a v policajtoch, ktorých ustanovil ku svojej obrane. Nuž ale príde čas, že Tiszovi ani šablou ani zbraňou nepomôže. Historia nás učí, že ani jedon tyran nepanoval dlho. Veď práve násilie tyranov prinútilo národy, aby sa zbrane chytili a vydobili si slobody. Osud tento stihne aj Tiszu. On pritomne je síce na vrchole svojej slávy. Je najmocnejším. Požíva dôveru toho najvyššieho. Opiera sa na väčšinu, predsa však

bliži sa čas, keď zatmie sa jeho sláva a keď vyhodенý bude z kresla snemového predsedníctva.

Veď jeho otec tiež bol najmohútnejším a predsa utratil svoju nadvládu a ostal jednoduchým gárdistom a veru mal viac rozumu a rafinerie, ako má jeho syn. Celá krajina je rozhorčená nielen pre brutálne nezákonnosti Tiszové, lež aj preto, bo Tisza daňujúcich občanov ozbíjať chce o právo volebné. Rozhorčenie krajinského ľudu Tisza neutíši šablou. Bárš on aj ako gladiátor stojí proti ľudu holá päšť rozhorčených občanov však silnejšia bude než jeho šabľa. Mravne Tisza už zomrel, blízko stojíme k jeho politickému pohrābu, po ktorom preň nebude vzkriesenia.

Záhorský.

Radost v Zázrivej.

(Orava.)

Myši držaly raz shromaždenie, na ktorom pojednávalo sa o veľmi vážnej veci. Myši veľmi mrzelo a trápilo, že im mačka nedá pokoja. Jedna staršia a zkusená myš predniesla nasledujúci návrh: Moji drahí priatelia a priateľkyne náš život pred tou mačkou len jedným spôsobom môžeme zachrániť, asíce keď tej mačke na krk priviažeme zvonec a tak vždy počujeme, kedy sa bude k nám približovať a chytró sa schováme do našich dier. Myši nad touto múdrosťou ich priateľkyne až zaplakaly od radosti, lež keď zkusená myš zase počala rečniť a pýtala sa, že kto bude taký smelý, aby tej mačke ten zvonec na krk zavesil, nebolo viac počuť radostné výkriky a každá myš — od prvej do ostatnej — toto povedala: Ja nie, bo sa bojím, že ma sožere. A takým spôsobom mačka i ďalej pekne krásne dusila myši.

To isté sa robilo i v našej biednej Zázrivej. Všetci občania — okrem zainteresovaných — šuškali a šepkali poza steny: my tomu našemu p. notárovi mnoho platíme, primnoho dávame, to už do nevydržania, už by sa ho bolo dobre i striasť. Keď človek mal daakú prácu v notárskej kancelárii, to sa najprv treba bolo oznámiť v kuchyni u pani veľkomožnej a jak si doniesol páru fažko odložených vajíčok, s veľkou biedou vychovaných kurčiat, masla, zbožia, jačmeňa

pre hydinu atď., to sa človek pekným spôsobom dostal ku pánu veľkomožnému; chudobným ľuďom ale vchod ku pánu urodzenému (Bože chráň: ku p. notárovi!) bol fažší, bo tým nestačilo na také dary.

Jako tie myši, tak i my sme sa tešili s tou myšlienkou, že ho oznámime pre jeho nezákonnosti a že sa tak od neho oslobodíme, Lenže to do tých čias nikto z nás neurobil, bo sme sa vsetci báli, že sa na nás vypomstí. A tak žili sme ďalej v strachu a človek nikdy nevedel kedy bude zavolaný na obecný dom, platíť da-jaké dlhy.

Konečne sa našiel jeden človek — nie Zázrivec — ktorý ho oznámil, následkom čoho náš pán notár R. v septembri m. r. vyzdvihnutý bol z úradu. Celá obec zaplesala od radosti a teraz vidíme čo je to notár a jakým notárom mal byť pán R. Vyšetrovanie sa počalo len v decembri a ponevāč jeho bývalý podnotár, ktorý ho oznámil, vtedy už bol na inšej stanici, pán R. sa osmelil, začal ľudí strašiť, že on zase bude notárom, že on je len na odpočinku a že on tých naučí, ktorí sa opovážili proti nemu žaloby udať. Pred vyšetrovaním hájníci skoro všetkých tých ľudí, ktorí proti nemu svedčiť mali pri súde, posháňali ku pánu R., ktorý ich svojou krásnomluvou a peknými sľubami vyučoval, čo a jako majú pri súde hovoriť; jednu ženu o druhej hodine popolnoci dal priviesť ku sebe, aby ju mohol napraviť v jej blude. Takto si prichystal skoro všetkých predvolaných svedkov a následkom toho z pár hriechov trošku sa aj očistil, ale nie zo všetkých. Vyšetrovanie o všetkých zažalovaných priestupkoch sa ešte nezakončilo — bo ich je celā kopa — máme už i nové, ešte nie zažalované nezákonnosti a svedkovia sú takí ľudia, ktorí sa nedajú zmútiť a podkúpiť ani peknými rečami, ani pálenkou, ani s vyhrāzkami a preto veľmi odporúčame pánu R., aby čím skorej zadakoval z notárstva, bo on vie najlepšie, že nebol našim dobrým otcom, jako by sa on rád nazýval, lež najhoršou macochou, on vie i to veľmi dobre, jaké hriechy má a môže i to vedieť, že s tými hriechami nedostane sa viac do našeho zázrivského neba. Darma sú mu na pomoci židia, jeho výbor a tí nešťastní, ktorí mu zmenky podpisovali, bo nám ostatným takmer celej obci

pomáha pravda, ktorá sa dokáže pred súdom, bo my k vôli pána R. nebudeme ani krivo svedčiť, ani krivo prisahať.

Zázrivce.

Všeobecný štrajk.

Vláda s Tiszovým volebným zákonom zas oklamala robotníctvo a obyvateľstvo celého Uhorska. Posiaľ každý mungo sľuboval všeobecné volebné právo, dokázalo sa ale, že mungovci iba sialiť n zvädzať vedia.

Lukács krajinskému snemu predložil už ten Tiszov netvor, z toho však nesmie sa stať zákon, bo veď Tisza len tomu je náklonný dať volebné právo, komu on chce. Nás robotníkov nijako neuspokojí, že vláda len ako odmenu rozdáva právo volebné. Či sme ho neni hodní aj my robotníci? Kto že je v krajine potrebnjším, my a či Tiszoví mungovia? Prečo len Tiszové kreatúry majú v Uhorsku panovať a zákony vynášať, prečo nie ľud? Ten ľud, bez ktorého práce hladom by zahynula celá banda mungovská.

Nám robotníkom teda veľká krivda sa stane s tým, že z nás len málokto dostaneme volebné právo. My teda prekonať musíme všetko, aby sa z Tiszovho nedorobčata nestal zákon. Socialdemokrati na tom sa usniesli, že vypovedia všeobecný štrajk, jestli vláda nepopustí a Tisza volebný zákon nepreinačí tak, aby aj robotníctvo prišlo ku svojim právam. Ja bárs nenávidím Tiszu, bárs veľkú nespravodlivosť spatrujem v tom, že vláda vytvorí robotníctvo z volebného zákona, predsa neschvalujem všeobecný štrajk, ba bojím sa ho. Je to volačo strašného, keď všetci robotníci zastavia prácu. Zrieknu sa dobrovolne zárobku a rozmnožia svoju biedu. Veď v zime beztak je fažko robotníkov, bo má väčšie trovy a mnohi sú bez práce, K tomu pripojí sa všeobecná drahota a robotníci ešte viacej pocítia tie nepriaznivé pomery, ktoré vojna zapríčinila a ktoré nesmierne škody porobily. Slovom dnešný čas neni priaznivý všeobecnému štrajku. Robotníci radi sú, že majú kus toho vzdajšieho. Nuž a tí, ktorí ho nemajú? Pánom vodcom robotníckych organizácií ľahko je rozkazať štrajky, bo oni majú istý plat, čo ale my robotníci? Načo množiť

biedu! A potom nech sa začne všeobecný štrajk, vláda istotne použije násilie, aby štrajk zlomila. Vládi pomáhať budú zamestnavatelia, bo veď aj tí sú proti tomu, aby robotníci poslancov volili a do snemu posielali svojich poverencov. Neslobodno zabudnúť, že včulajšiu vládu Tisza diriguje. Ministerpredseda Lukács je len bábka v jeho rukách. Tú Tisza tak trnká ako chce. O Tiszovi ale známo je, že nenávidí robotníkov a že každý pohyb v krve udusí. Keby vypukol všeobecný štrajk, vzniknú aj nepokoje, bo isté je, že štrajkujúci robotníci nehľadeli by so založenými rukami na tie nezákonnosti a prechmaty, ktorých by sa Tisza dopustil v krajinskom dome. Nuž a má krv tieť? Policajti a vojsko má rúbať a strieľať robotníkov? Je toho Tisza hodný? Nie! Preto neschvalujem všeobecný štrajk, bo som tej mienky, že s tým nedocielili by sme to, čo chceme. To je sväté, že Tisza nepopustí. Krutý, namyslený, ctibažný ten mungo uepopustí ani vtedy, keby následkom dlho trvajúceho štrajku zahynul malo Uhorsko. A keď Tisza nepopustí, nepopustia ani vo viedeňskom cisárskom zámku, bo veď tým sa páči Tiszove násilie. Nie teda štrajkom, lež inakšími prostriedkami treba robotníctvu bojovať za svoje práva. Štrajk je síce najradikálnejší spôsob, lenže nebezpečný. A potom to je najhoršie, že robotníci v spoločenských triedach majú málo priateľov a bez tej pomoci niet víťazstva. Ja som aspoň tej mienky. Neni som za všeobecný štrajk. Inšie prostriedky treba nám použiť ku vybojovaniu všeobecného volebného práva.

Robotník.

Školy a spolky na dedinách.

Štefan Paska predseda a farár, predniesol vo veľkobeľickom gazdovskom kruhu pri ročnom valnom zhromaždení dňa 1. januára r. 1913.

II.

Lež aby na školu vydané peniaze pre obec aj užitok donášaly, potrebné je, aby rodičia deti svoje do školy usilovne a riadne posielali. V ktorej obci deti do školy riadne nechodia a kde k tomu rodičov peňažitou pokutou nútia, tam ani najpeknejšia škola a najusilovnejší učitelia neni sú v stave žiadon výsledok dokazať.

A naopak, v takej obci, kde rodičia detí hneď od počiatku školského roku riadne posielajú do školy — vynímajúc pádov nemoce — deti svoje zo školy nikdy nezdržujú, tam nielen že analfabeti nebudú (takto sa menujú tí, čo čítať a písať nevedia), lež tam za 25—30 rokov vyraste také pokolenie, ktoré, pokiaľ čítanie a písanie si privlastnilo a obľúbilo, aj na ďalej sa bude vzdelávať. Vďaka stúpi do mládeneckého spolku, vezme si domov na čítanie užitočné knihy z knižnice mládeneckého spolku alebo gazdovského kruhu; tam potom mládež noce netrávi túlaním, kartovaním, pijanstvom, lež doma sa sdrúže v kruhu svojich rodičov.

Takto k budúcnosti pripravené nové pokolenie netreba nahovárať k tomu, že keď svoj dobrobyt povýšiť a zabezpečiť chce, aby vstúpilo do úverkového, do potravného spolku, do Katolíckej Ludovej Jednoty, do gazdovského kruhu, bo užitek a prednosť spolkové neni sú mu už neznáme.

Mnoho vody poteče ešte dolu Dunajom, zakiaľ aj v Uhorsku o spolkovom živote ľudia po dedinách bývajúci takto ideálne smýšľať budú. Smutná vec je to, že v Uhorsku ešte vždy mnoho je takých dedín, kde o spolkoch úverkových, potravných a hospodárskych a o Katolíckej Ludovej Jednote ľudia ani pochopu nemajú. A keď takú obec, kde ešte žiadon spolok neni, porovnáme s takou obcou, kde už prekvitá spolkový život, tam rozdiel medzi týmito obcami spozorovať možno hneď na prvý pohľad.

Že všeliaké užitočné spolky prečo sa všade neutvárajú a keď sa utvorily, prečo ich správne nevedú a prečo neúčinkujú blahonosne, príčinou toho bývajú nielen sami vodcovia ľudu, teda: kňaz, notár, učiteľ, lež príčinou toho v prvom rade a to najčastejšie je i sám ľud. Často sa stáva, že keď v daktorej obci všetko ešte hlboko spí, a keď o povýšenie duševného a hospodárskeho dobrobytu nikto sa tam nestará, za to obyčajne obviňujú tamojšieho kňaza, farára. Je pravda, že v mnohých obciach kňaz, notár a učiteľia spojenými silami pre rozkvet spolkového života mnoho by urobili mohli, lež v tom snáď hatia ich ich úradné záležitosti, lebo nemoc alebo vysoký vek, nuž a dôverne hovoriac, neraz odstrašujú ich od spolkov tá veľká nevďačnosť a tie ne-

prijemnosti, aké v iných obciach zkusili tí, ktorí všeliaké spolky založili a viedli.

V mnohých obciach kňaz, notár a učiteľ celou oduševnenosťou hodili sa na spolkový život, celý svoj slobodný čas na to obetovali, aby sa spolok zmáhal a ľud napomáhal a za to akej vďaka a uznanlivosti boli účastní zo stránky ľudu? Najprv pritiahli na seba kopy všeliakých aprehensii zo stránky tých, ktorých spolok za výborníkov alebo úradníkov nevyvolil. Nechceli uznať, že nie každý je na všetko súci. Keď niekoho napomenuli, aby sa v spolku slušne choval, dostalo sa im surových a grobianskych odpovedí.

Spolkových vodcov neraz aj to až veľmi rozhorčuje, že ku príkladu v úverkovom a potravnom spolku podpísané akcie nezplácajú, sdivhnuté požičky lebo neporiadne platia alebo celkom neplatia a tak ich ku pravote nútia. Alebo keď miestnosť gazdovského kruhu nie ku vzdelaniu seba a ku čestnej zábavke, lež k nočnému lumpovaniu a hazard kartovaniu chcejú upotrebovať.

(Dokončenie nasleduje.)

Čo bude na Balkáne.

Pojednávania delegátov balkánskych spojencov a Turecka ako sme predošle sdělili, nevedly k žiadnemu prajnému výsledku. Následkom toho dnes nikto nevie povedať či na Balkáne znovu vypukne vojna alebo či balkánski spojenci a Turecko uzavruť pokoj. V záujme zabezpečenia pokoja veľvyslancovia europejských veľmocí Uhorska-Rakúska, Nemecka, talianska, Ruska, Francúzska a Anglicka 17. jan. spoločnú notu odovzdali tureckej vláde. Berlínska Wolffova poloúradná telegrafická agentúra prináša v plnej osnove túto spoločnú notu, ktorá v prvom rade upozorňuje tureckú vládu na obrovskú zodpovednosť, ktorú musí prevziať v tom páde, ak napriek veľmocí prekazí zpäťvedenie pokoja, potom rozvíja, že v páde pokračovania vo vojne bol by na kocku postavený aj osud samého hlavného mesta tureckej ríše Carihradu a vojna prípadne prenesená by bola aj na asiatické provincie Turecka. Veľmoci teda odporúčajú Turecku, aby sa usilovalo uzavrieť pokoj prepustením Drinopola Bulharsku a aby na veľmoci sverilo aj riešenie otázok ostrovov

v Egejskom mori. Velmoci ubezpečujú Turecko, že v tomto páde môže rátať na ich mravnú a hmotnú podporu v tom smere, aby Turecko mohlo vynahradiť svoje vojnu utrpené škody, upevniť svoju posíciu v Carihrade a v poriadku držať svoje asiatické provincie. Jestli by ale Turecko neposlúchlo radu velmocí, nemôže rátať na to, že ho velmoci od ďalších nebezpečí zachránia. V páde prepustenia Drinopola velmoci budú garantovať ochranu záujmov mohamedánstva a držanie v uctivosti jeho posvätných miest.

Turecko váha s odpoveďou na spoločnú notu velmocí. Spoločná nota velmocí tolko znamená že Turecko čo európska mocnosť prestala jestvovať a obmedzené je na svoje hlavné mesto Carihrad a na svoje asiatické provincie. Pochopiteľné je teda, že Turecko si musí dobre uvážiť, akú odpoveď dá na spoločné zakročenie velmocí. V záujme tejto odpovede 22. januára v Carihrade vydržovali veľkú vojenskú poradu, ktorej uzavretie minister vojny predstre ministerskej porade. Táto porada rozhodne o odpovedi na notu velmocí, Mladoturci a vojenské kruhy energične žiadajú, aby rozhodnutie sverili v prvom rade na vojsko. Turecké časopisy temer bez výnimky píšu, že je nemožné, aby Turecko popustilo a domnievajú sa, že vojna o niekoľko dní znova vypukne.

Aké stanovisko zaujíma Rusko? Rusko ohľadom otázky Drinopola a ostrovov v Egejskom mori je na tom stanovisku, že obe otázky treba definitívne riešiť. Rusko pridrža sa toho, aby kresťania neostali pod mohamedánskym pántvom. Z tejto príčiny žiada, aby všetky ostrovy na egejskom mori dostalo Grécko. Dľa náhľadu Ruska Drinopol preto treba dať Bulharom, bo keby mesto ostalo v tureckých rukách, stálosť pokoja by nebola garantovaná.

Ustálenie hraníc Albánska. Dľa londýnskych správ diplomati Uhorsko-Rakúska a Talianska sa definitívne dohodli o hraniciach Albánska a Nemecko toto dohodnutie podporuje. V smysle dohodnutia balkánski spojenci dostanú mestá Üsküb, Monastýr, Ipek, Kosovo, Köprili, Prizren a Janinu. Mestá Skutari a Dibra ale dostanú Albánci. Taliansko pôvodne navrhlo, aby Skutari dostali Černohorci, proti tomuto sa ale Rakúsko-Uhorsko ohradzovalo, bo prevažná časť obyvateľstva je albánska.

Konflikt medzi Rumunskom a Bulharskom dľa Bulharských správ je na ceste pokojného riešenia. Možnosť tohoto pokojného vybavenia treba v prvom rade pripísať prostredkovaniu Uhorsko-Rakúska. Rumunský minister vnútra Jonescu, ktorý v Londýne vyjednával s hlavným bulharským povereníkom Danevom, 18. januára v noci na zpiatočnej ceste z Londýna precestoval cez Budapešť a 19. večer prišiel do Bukarešti, kde 20. januára bola vydržovaná ministerská porada, na ktorej Janescu podal zprávu o výsledku jeho missie.

POLITICKE CHYRY.

Porada výkonného výboru spojených stránok opozície.

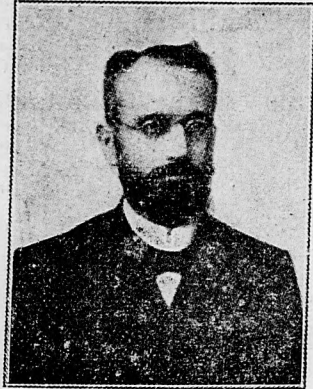
Výkonný výbor spojených stránok opozície 17. januára o 10. hodine predpoludním v miestnostach kresťanskej ľudovej strany vydržoval poradu, v ktorej predsedal gróf Aladár Zichy a zápisnicu viedol krajinský vyslanec Georg Szmracsányi. Početne prítomní členovia výkonného výboru uzavreli, že 22. januára v deň najbližšieho zasadnutia snemového o 10. hodine znovu shromaždia sa v klube kresťanskej ľudovej strany a ustália taktiku ďalšieho pokračovania stránok spojenej opozície. Poľahčne súčasťnenia sa v snemovom výbore cieľom prezkúmania zákonnej predlohy o volebnej reforme, výkonný výbor uzavrel, že spojené stránky opozície nesúčasťnia sa v spomenutom výbore.

Kriza mungovskej strany.

Takmer s každým dňom nové a ťažké nehody stihajú mungovskú stranu. Minister pravosudia Franc Székely zložil ministerstvo a okrem toho ako vystúpil z mungovskej strany, v otvorenom liste šlahal Lukács Tiszovú zákonnú predlohu o volebnej reforme a ďalej tiež z príležitosti jeho výsluchu pred jeho veličenstvom kráľom bez obalov a otvorene poukázal na nemožné pomery politickej aké zapríčinila svevoľa a nešťastná politika Lukácsa a Tiszu. Návay, nekďajší

Knieža Konštantin
grécky vodca.

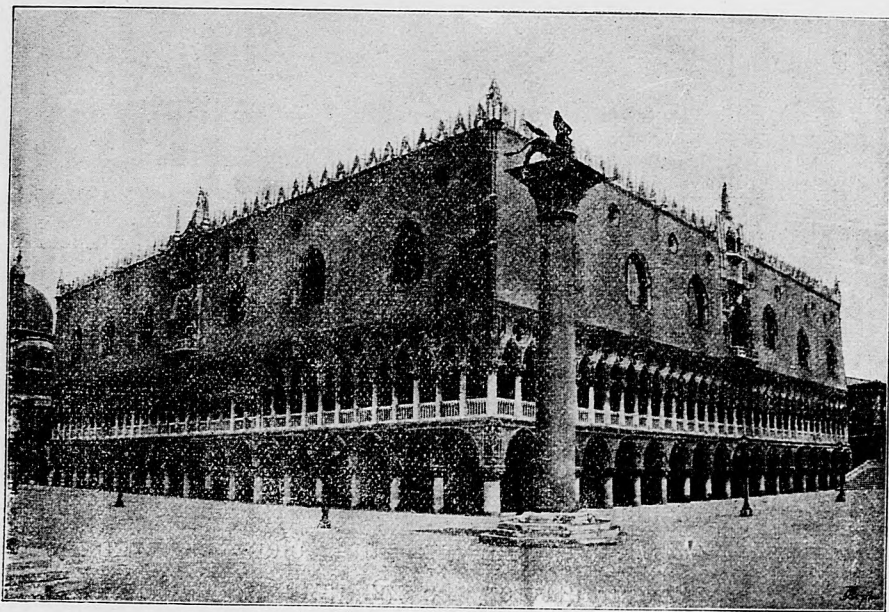
Venizelos,
grécky ministerpredseda.

Pašič,
srbský ministerpredseda.

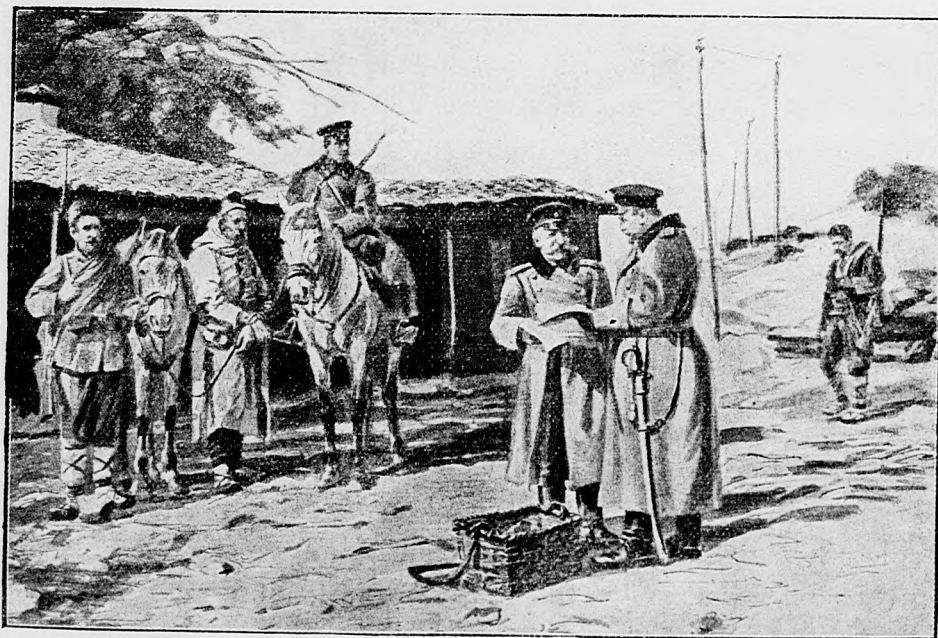
Abdulah paša,
turecky minister vojny.

Palác dóžov v Benátkach.

Obrovské živé koleso. Na končiaroch to kolesa nesmi
štianski mlá

Bulhari chytili tureckého špehúna.

Nazim paša,
turecky hlavný veliteľ.

Mahmud Şeket,
turecký veliteľ vojny.

Nikofoff,
bulharský hlavný veliteľ.

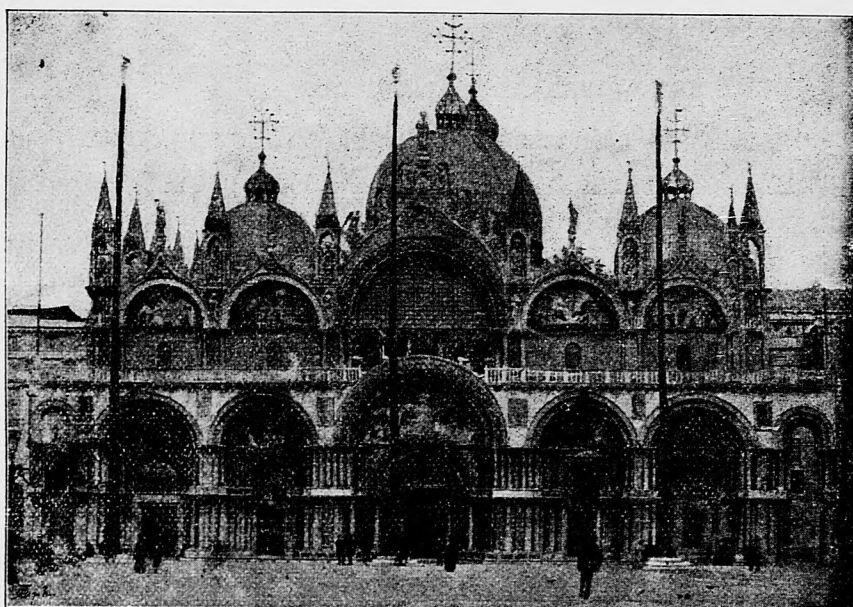
Putnik,
srbský hlavný veliteľ.

Bozevič,
srbský veliteľ.

ončiaroch to solesa nesmiernou rýchlosťou krútia sa
št. židovskí mládenci.

Kostol sv. Marka v Benátkach.

Martinovič
hlavný veliteľ Černohorcov.

Vlak s Bulharskými rezervistami ku posilneniu čiat pred Čataldžou.

predseda snemovne nielen že vystúpil z mungovskej strany, lež v jeho účtovnej reči pred svojimi voličmi v Temešváre, takrečeno rozdrúžgal vládu a celú mungovskú stranu. Zigmund Várady, známy stlp mungovský, nielen že vystúpil z mungovskej strany, lež išiel na Semmering a tam sa zastrelil. To ešte nebolo dosť. Ministerpredseda Lukács cez niekoľko dní bavil sa, povedzme zahálal, v Lovráne a keď 19. januára strojil sa odcestovať, robotníctvo privítalo ho kamením. V pondelok, 20. januára, Lukács zas bol na výsluchu u jeho veličeustva kráľa. Čo tam vykonal, nevedno. To jedno je ale isté, že dni Lukács-Tiszovej hrúzovlády a mungovskej slávy sú spočítané.

Z mungovského parlamentu.

Po dlhšom zahálení mungovská strana 22. januára vydržovala zasadnutie, v ktorom uzavreli, že v zasadnutí 23. januára vydrživanom vyvolia 40 členový snemový výbor k preskúmaniu zákonnej predlohy o volebnej reforme. Po tejto hrozne ťažkej práci mungovský parlament odročil zasadnutia až do druhej polovice februára. Mungovci, zvlášte Lukács a Tisza veľmi sa boja o ich kožu, bo stávanie a celé okolie parlamentu pod zasadnutiami obsadené bolo strážou policajtov a žandárov.

B E S E D N I C A.

Na lúžku nemocného.

Chorý ležal na rozheganej, starej posteli. Jeho utrúpené, vyschnuté telo občas sa nervózne svíjalo, šedá, malá tvár sa mu trochu zohavila, a z prs sa mu vše vydral ťažký, dlho trvajúci vzdych.

Cítil veľké boľastí. Myslel si, že je už tu konec že sa konečne vyslobodí z tohoto údolia plaču a boľastí. Čakal ostatnú minútu, po uplynutí ktorej odrazu zastane koleso života a potom telo spadne do veľkej tmy, ta kde viac není života, kde srdce necíti, kde niet túžieb, kde niet ničoho...

Duša dostane sa na druhý svet, kde život večný, kde nikdy niet noci, kde je ustavične deň, kde viac niet starostí, niet boja a utrpenia a kde niet sebeckých

a zlých ľudí, ktorí namiesto toho, aby sa milovali, aj za cenu krve vstave sú vyrvať z úst druhého poslednú smidku chleba.

Ale či je takýto druhý svet?

Je, bo má byť,...

Musí byť volakde, bo ináč vo veľkom diele stvorenia sveta bola by sa stala chyba.

Človek, ktorý v zemskom živote tak veľa trpel nemôže zahynúť tak, ako nejaké zviera.

Treba, aby mal odmeny za tie mnohé utrpenia, ktoré sa mu v zemskom živote dostaly za údel. Konečne zvieratá majú rovnaký osud, ale ľudia? Kým jedon v pompe, majúc hojnosť všetkého dobrého, bezprostredne trávi zemský život, zatiaľ druhý s biedou zápasí v živote a ustavične bojuje, aby si hlad a smäd ukrotil a aby aspoň handrami mohol zakryť svoje biedne telo.

Chorý otvoril oči, v ktorých tam mihala posledná iskra života a zrak oprel na obraz vykupiteľa, ktorý visel na stene.

Vykupiteľ s bielou tvárou ľahostajne hľadel na chorého. Z ľahov tváre odzrkadľoval sa mu akýs veľký smutok. V pravej ruke držal svoje trňom korunované srdce, z ktorého vo veľkých kvapkách vyvierala krv a ľavou rukou odtiahnuce si šaty s prsú, bolo vidieť jeho podlhovastú červenú ranu, ktorou vykúpil hriech ľudské pokolenie.

Chorý meravo, s výrazom kajúcnosti hľadel na vyšedivený obraz. A ako sa mu prizeral, tak sa mu zdalo, že sa biela tvár zmení a ľahostajné ľahy zamení prísnošf.

V očiach vykupiteľa ako keby bol zabľkol oheň hnevu a Pán ako keďby bol zdvihol ruku, aby sa pohrozil chorému, ktorý dovolil, aby sa mu do horúčkových, pobúrených modzgov zahniezdila pekeľná myšlienka pochybovania o večnosti a v ktorom sa pokľátila viera v dobrého Boha, v náboženstvo, ktoré je jediným prístavom, kde sa iste uspokojí na lodke života metaná duša.

Cez prachom zaprášené obločné tably predieraly sa lúče zimného slnca, v paprškoch ktorého milióny práškov poletovali sem a tam.

Chorý pozrel von oblokom a jeho zrak blúdil po oslepujúcej belote. Zo strechy visiace ľadové čúcle li-gotaly sa striebornatým svetlom a na bielom prikrývadle ďaleko rozprestierajúcej sa roviny, občas zabľšľaly sa drobné punkty lesku. ako keďby nejaká neviditeľná ruka nepočetným množstvom perál bola posypala hrubé sňahové prikrývadlo roviny. Obzor zavieraly vysoké vrchy. Len tu i tu vidieť kraje tmavých lesov, nad ktorými lenive, takmer nepozorovane ľahaly sa modrasté pásy...

Áno, tak je, treba aby tak bolo. Toto všetko nemohlo vzniknúť samo od seba. Musí byť niekto, ktorý spravuje tento nekonečný svet, ktorý je o veľa silnejší v moci, ako sám tento svet, ktorý do zeme vdychuje život, aby z nej povstávaly nové životy, v srdciach

vzbudzuje city, tvorí biedu, váľa tróny, ktorý odmeňuje a tresce.

A predsa! Jako keby táto najmocnejšia bytnosť, ktorá je sama dokonalosť, predsa nebola celkom spravodlivá. Prečo musí jedon človek toľko trpeť. Prečo je také biedne to telo, že je na farchu človeku. V modzgoch je tam myšlienka práce. Rozum s pevnou vôľou človeka pobáda ku práci, aby si dobrotou zaopatril podmienku života: každodenný chlieb. A hlúpe telo, pre ktoré pracujeme, premôže vôľu, zastaví práceschopnosť človeka a bezočivo žiada svoje právo.

A toto všetko robí preto, bo sa v jeho sústave voľačo pokazilo, hádam sa poslabila nejaká malá šrauba nasledkom čoho oslabne celý stroj, účinkovanie ktorého stáva sa čím dial, tým neporiadnejším a jestli ho pomocou Toho Veľkého, veda zavčasu neopraví, stroj pomaly celkom zastane a rozpadne sa.

Háklivé slabé telo, akonáhle ho stihne najmenšia nehoda, naskutku vypovie službu a potom ono samé usiluje sa čímskôr vyjsť na vnivoč. Ale keď je toto už raz tak, prečo nezahynie odrazu, aby dušu oslobodilo od pút, dušu, ktorej sa oškliví zemský život a túži ta, kde je život večný.

Prečo sa musí človek trápiť, bičovať sa trapnými hriešnymi myšlienkami, nakaziac nimi svoje smýšľanie.

Nemocný zavrel oči. Na trpiacu tvár vysadly mu kropaje potu, do čela hlboké brázdy vryla mu zúfalosť perny sa mu občas nervózne potrhly, ako keďby niečo chcel povedať, hrubými žilami nabehnuté ruky zafal do pästi, ako keďby sa strojil pustil sa do boja o život s akousi naznamou mocou.

Podivné. Už sa sám sebe ošklivil, nenávidel život pri medzniku, kde človek prestane byť človekom a za dosiahnutím ktorého tak veľmi túžil.

Teraz, keď zavítala hodina rozlúčenia, cítil, že sa mu duša vzbúrila a zúfale pridržia sa ešte len nedávno oškliviaceho sa jej tela a chystá sa ku krutému boju so smrťou. Ako keďby celkom jasne bol počul ako mu šepkala do ucha hrobovým hlasom:

— Hlúpy človeče! Biednik si a nekonečne sprostý. Žiadaš, aby som Ťa oslobodila od tela? Dobre! Ale si zapamätaj, že duša a telo tvorí človeka a rozdelením týchto dvoch, človek prestane byť človekom. Boh múdre stvoril tento svet. Nuž si pomysli, čo by bolo, keby na svete boli len samé duše? Vtedy by neboli bohatí a chudobní, nebolo by dobrobytu a biedy, nebolo by ľudí, v ľuďoch neboly by srdcia a v srdciach neboly by city. Vidiš, ty si miluješ len dušu a veru si jej aj teraz škodil, bo si zhrešil proti Bohu a vzbúrili sa proti sebe samému. Hľa, milliony a milliony bojujú rozličnými spôsobami o život, pracujú telom, v ktorom sa napružia všetky svaly, koža ktorého zhrubne a každý úd ktorého stane sa tvrdým ako oceľ. Telo pracuje pracuje, preto, aby človek mohol žiť.

Nemocný sa trochu striasol, zľaknute poobzeral sa do okola, ako keďby sa bol zobudil z nejakého ťažkého sna.

Jeho zrak hľadajúci, chodil po malej izbe. Ale nevidel nič. Už ani snečné lúče nesvietily a namiesto nich na bielu spiacu prírodu zafahlo akési modrasté, mystické šero.

Na oblohe nebeskej, ktorá už zachádzala do tmavej farby, už mihotalo niekoľko ligotajúcich sa hviezd a temená vrchov už zakrývaly pary.

V pitvore ktosi striasal si sňah z topánok a potom blížil sa ku dverám.

Nemocný počúval, ako keďby mu ťažký kameň bol spadol zo srdca. Jeho vážna tvár trochu sa vyjasnila. Veď v izbe panovala taká nudná, takmer strašná tichosť. A bola v nej už aj zima. V kachliach, kým žena bola vzdialená, oheň vyhasol a do izby vkradla sa tvrdá zima.

Do izby vkročila žena. Shodila so seba veľký ručník a s úsmevom blížila sa ku posteli.

Sadla si na stolec a celkom blízko nachýlila sa ku tvári chorého. Bolo vidieť na nej, že je zdravá ako žaluď.

— No, ako si? Všakver lepšie? Či Ťa ešte bolí? spytovala sa?

— Áno, ešte Ťa bolí. Ale sa teraz lepšie cítim. Už som Ťa tvrdo čakal. Veď je samota tak smutná. A aké mávam zvláštne sny... Aj pred chvíľou...

— Všakver Ťa trápi, že nemôžeš pracovať, trápi Ťa chudoba. Nerob si z toho nič. Onedlho budeš zdravý, povedal lekár. Dotiaľ budem zarábať ja. Veď vládzem pracovať... Ale kde sú deti? Chúdatá, ako zavčasu musejú privykať ku ťažkej práci. Ale je tu zima. Všakver aj ty cítiš?

Odišla od postele, aby zakúrila.

Pomaly prišli domov aj dietky a bozkaly ruku a kostnatú tvár chorého.

Aj matka prišla k nim a teraz si už traja sadli na kraj postele nemocného.

— Dnes som zarobil korunu — riekol syn.

Jako nejaká hudba, tak znely tieto slová v ušiach chorého.

Už mal, kto ho zamení, keď on nebude vstave pracovať, keď sa stroj jeho tela zodrie.

Jako keďby vzkrsla v ňom nová sila. Tak dobre sa cíti.

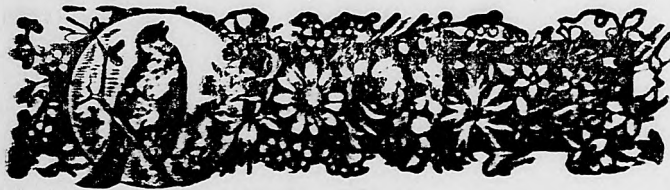
Zrak padol mu na obraz Vykupiteľa, na ktorom si pohrával jedon tieň ohňa a ešte na červenejšiu barvil krv zo srdca s trním korunovaného vyvierajúcu. Nežne hľadel na chorého a ako keďby mu bol hovoril:

— Vidiš, aj ja som musel trpeť pre život a podstúpil som smrť, aby som Ťa, hriešneho človeka, vykúpil zo zatratenia. A ty si sa opovážil pochybovať vo mne a v mojom Otcovi...

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Z CUDZOZEMSKA.

Nový predseda francúzskej republiky. Vo francúzskom nacionálnom shromaždení 17. januára v meste Versailles vydržiavanom, ako nový predseda francúzskej republiky 483 hlasmi vyvolený je doterajší ministerpredseda Poincaré. Od nového predsedu i jeho protivníci mnoho očakávajú ku zveladeniu mravne a hmotne upadlého Francúzska.

CHYRNIK.

Najdôstojnejší a osvietený pán knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Csernoch 18. januára opustil Kalocsu a prišiel do hlavného mesta, kde 20. januára v chráme Večnej Poklony prevelebnej sviatosti mal kázeň a držal litánie. V útorok, 21. januára, u jeho excellencie, najdôstojnejšieho pána knieža-primasa bola pripravujúca porada ku konferencii biskupského sboru Uhorska.

Nový kanonik ostrihomský. Dr. Julius Machovies, dekan-farár obce Tardoskedd, neohrozený bojovník kresťanskej ľudovej strany, horlivý a obetavý podporovateľ Katolickej ľudovej Jednoty, vymenovaný je za kanonika ostrihomského.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 20. januára odcestoval do Budapešte kde účasť bral na poradách biskupského sboru Uhorska. Košický spolok katolíckych tovaryšov 12. januára odbavoval 25. ročné jubileum svojho jestvovania. Na zriedkave veľkolepej slávnosti tejto prítomný bol i osvietený pán biskup, súčasťníci sa bývalí a terajší údovia spolku a osvedčení katolíci vo veľkom počte. V kaplnke spolku sv. omšu slúžil prvý predseda a zakladateľ spolku Ludvík Konrády, kaplán vojenský. Po sv. omši nasledovalo slávnostné shromaždenie, starí údovia spolku ovenčili zástavu a složili základinu na kaplnku spolku. Katolícky autonómny kruh 1. februára vydržiava zábavný večierok. Osvietený pán biskup vyzval duchovných svojho biskupstva, aby pod ich správou stojace obce utvorili spolky poistenia lichvy. Následkom toho lichvu poisťujúce spolky utvorené sú už v tridsiatich obciach. Na tunajší katolícky patronáž košická úverková banka darovala 50 korún. Na kostol v obci Szilvásapáti tiež 50 korún dal Franc Lacsny. *Hernádzadány:* Adalbert Koós tánajší hlavný slúžny medzi intelligenciou svojho okresu sossbieral 168 korún, za ktoré pre školské deti kúpil rúcho a iné potrebné osožné

veci a za peknej slávnosti v prítomnosti rodičov a občanov naradovaným deťom odovzdal 4. januára. *Szacsur:* Na území košického biskupstva najnovšie 10. januára utvorili Katolícku ľudovú Jednotu. Za veľkej oduševnenosti obyvateľstva celej obce rečnili: horlivý farár Julius Ševcsik a krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany, tajomník stredišťa Jednoty Ján Bartos, ktorý prítomne na agitacionálnej ceste nachodí sa v stolici zemplínskej.

Z Rožňávského biskupstva katolíckemu tlačovému spolku ako druhú čiastku tlačovo-nedeľnej zbierky tieto dni poslali 300 korún.

Chýry zo áriša. *Prešov:* Tunajší spolok katolíckych tovaryšov 19. januára vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu Rákócziho odbavoval zábavný večierok s poučným divadelným predstavením. V tunajšej mestskej nemocnici v 20. roku života usnula v Pánu mniška opatrovníčka Maria Theophrida. Bývalé jej žiačky, ktoré predtým vyučovala v obci Boldogkőváralja i so správcou Marianských Kongregácií sprevádzaly ju k večnému odpočinku a pri slávnostnom Requiem pristúpily ku sv. prijmaniu, ktoré odporúčaly za jej dušné spasenie. Dr. Julius Holenia mestský hlavný lekár, na požiadanie spolku Červeného kríža od 4. januára každý týždeň drží tri lekárske naukobehy o prvej pomoci ranených Spomenutý spolok Červeného Kríža zamýšľa tu zariadiť nemocnicu so 60 postelami. Nesmierne draho vybudovaný palác uh. kráľ. pošty, nezdá sa sodpovedať svojmu cieľu. Medzi iným komíny sú zle umiestnené, následkom čoho úradné miestnosti vždy sú plné dymu. *Jernye:* Veľký odpust odbavovaný bol tu 19. januára, z ktorej príležitosti hrubú sv. omšu slúžil Géza Zsobráczky, farár zo Nyársardó a slávnostnú kážku držal Ján Frimmer farár zo Sztankahermány. *Szinye:* Na požiadanie tunajšieho farára a radcu biskupskej sv. stolice Emil Hrablay, stoličný hospodársky dozorca vydržiava tu naukobeh o dorábaní rozličného druhu košíkov. Tenže stoličný hospodársky dozorca na požiadanie Jána Frimmer farára zo Sztankahermány usporiada tu aj naukobeh o dorábaní hospodárskych nástrojov z dreva.

Výhoda pre rekrútov. Toho roku už do života uvedený nový zákon o zbrannej moci uviedol veľmi dôležité zmeny. Najdôležitejšia novota je, že od toho času, ako sa to už tohoto roku aj stalo, na assentirkach nikoho neodoberú do náhradnej rezervy, lež všetkých rekrútov pridelia ku stotínám a tam ich vycvičia. Nový zákon teda systém nahradnej rezervy v jeho predošlej forme úplne zrušil. Ale výhoda pre udržiavateľov rodín aj na ďalej ostane, ba ostane v stupňovanej miere. Teraz totižto z odobratých a vycvičených rekrútov tí, ktorí majú ku tomu zákonom ustálené právo: udržiavatelia rodín, jediní synovia, potom tí, ktorých rodičia v gazdovstve nevyhnutne potrebujú atd. Kto na takomto základe má právo na urlaubovanie, má zadať listinami opatrenú prosbu. Cieľom posúdenia týchto prosieb minister honvédstva na území každého vojsko doplňujúceho okresu sossťaví mesačnú vojenskú a ob-

čiansku komissiu, ktorá rozhodne, či prositeľa možno prideliť do náhradnej rezervy alebo nie. Tieto komisie teraz zostavili.

Chýry zo Spiša. V Levoči minulého roku narodilo sa 201 detí a zomrelo 213 ľudí. z tých 53 zomrelo v nemocniciach; v Kézmarku narodilo sa 203 detí a zomrelo 171 ľudí, dvaja mali vyše 90 rokov. — V Ruskinovcch ukradol dakto Pavlovi Luxovi štyri šunky a jednu živú hus. — V Smokovciach od 29. dec. do 5. januára bolo 201 hostí a v Tatranskej Lomnici od 26. dec. do 4. jan. 139. — V Temašovciach kresť. potravný spolok minulého roku za tovar prijal 13.540 korún, čistý ošoh obnáša 357 korún. Konzum pred rokom založený bol s účastinným kapitálom 3130 korún (313 účastín po 10 kor.). — V podhradskom žalári okresného súdu zomrel cigán Gligoria Gligo, zadusil ho uhličný plyn. — Robotníka Jozefa Šudláka 12. januára našli mŕtvého v rieke Popräd. Nešťastník bol alkoholikom. V Magure 16. januára ráno bolo 22. stupňov zimy. Sňahu do tohoto dňa bolo málo, len na šesť centimetrov.

Budapeštiansky Katolícky Delnícký Kruh v nedeľu dňa 2. februára roku 1913. vo veľkej dvorane Protestanského spolku (VIII., Alföldi ul. číslo 13.) usporiada tanečnú zábavu spojenú s divadelným predstavením a so svetovou poštou, na ktorú všetkých bratov a sestry slovenské uctive povoláva riaditeľstvo. Začiatok o 7 hodine večer. Vtupné za osobu 1 koruna. Vstupenky dostať v miestnosti kruhu (VIII., Práter-u. č. 6.) u gazdu kruhu p. Jána Krajčí ako aj u pp. výborníkov.

Včasná veľká noc. Veľkánoc toho roku padne už na 23. marca. Najvčasnejším termínom pre Veľkúnoc je 22. marec a najneskorším 25. apríl. Na 22. marca padla Veľkánoc v rokoch 1761 a 1818 (v XX. st. už nebude), na 23. marca padla Veľkánoc roku 1856, na ten deň padne zase len v roku 2003. Najneskoršie, to jest 25. apríla odbývala sa Veľkánoc roku 1886 a odbaví sa zas len roku 1943. Následkom včasnej Veľkej noci fašiangy toho roku trvajú len do 4. febr. Veľký piatok padne na počiatok jary to jest na 21. marca, Nanebevstúpenie na 1. mája a Turíce už na 11. mája.

Ovocie socialdemokracie. Z Košíc oznamujú: V akej miere rozmnožuje sa u nás socialdemokratické robotníctvo, v takej miere vzrastá počet divých manželstiev a nezákonných detí, Minulého roku bolo z 1544 detí 336 nezákonných.

Pohyb pestovateľov cukrovej repy. Pestovatelia cukrovej repy na Horniakoch sa všeobecne ponosujú, že ich cukrovare hmotne oškodieľajú, preto sa pestovatelia cieľom obránenia svojich záujmov začínajú organizovať. Tento pohyb zaviedli v Skalici (st. nitrianska) a teraz rozprestre sa už aj na stolicu trenčiansku. Pestovatelia cukrovej repy v Dolnom Srní a v okolitých obciach vydržovali poradu, na ktorej vrchnosť zastupoval hlavný slúžny Imrich Motesiczky. Gazdovia na porade svoje požiadavky naproti cukrovarom písobne zostavili a usniesli sa na tom, že budú súriť, aby v

Novom Meste nad Váhom čím skôr vydržovaná bola veľká porada, na ktorej sa dohodnú o spôsobe organizovania sa. Do agitačného výboru zvolili Jána Blažeja, Jána Gavaleca a Štefana Klieška.

Stav užitočných zvierat roku 1912. dľa úradných výkazov v Uhorsku (v záverke nachádza sa počet z roku 1911) bol nasledujúci: rožného statku bolo kusov 6,036.945 (5,942.343), koní 1.960.000 (1,967.000), ošípaných 7,409.801 (6,166.962), oviec 7,168.054 (7,509.932), oslov 15.896 (17.832), mulie 968 (937) a kozí 313.849 (531.383); není sú rátané vojenské a žandárske kone. Najväčší prírastok preukazuje stav ošípaných, aj rožného statku bolo značne viac ako predošlého roku, koní ubudlo o 7000, oviec bolo tiež menej. Aj počet oslov sa značne zmenšil. — Súvisí to snáď so všeobecnou vzdelanosťou — alebo sú časy také zlé, že už aj títo vyvandrojú.

Skola vačkových zlodejov. Na železničnej stanici v Marmarošsigete pre vačkové zlodejstvo zatkli židovského chalana Salamúna Laxa. Zlodej rozpovedal, že on skončil už školu vačkových zlodejov, ktorá je v Marmarošsigete v pivnici jedného domu v Magyarulici. Tu sa schádzajú mladí tuláci mesta, ktorých už zkušenie zlodeji riadne cvičia v kradnutí z vačkov. Na základe vyznania mladého vačkového zlodeja polícia zatkla ešte troch 10—12 ročných chlapcov, ktorí už vo viacerých vlamačstvach a vačkových zlodejstvach boli zamiešaní. Chovancov školy vačkových zlodejov pošlú do polepšujúceho ústavu.

Rok 1913. dľa štatistiky kalendárovej je rokom obyčajným; má 365 dní. Židia, rátajúc čas od stvorenia sveta, majú teraz rok 5673.

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátí môže motorovou mlatiackou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállayho. Presná adresa: *Ludvika Kállaiho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

HOSPODÁRSTVO.

Ochraňovanie zvierat v zime.

V zime starajme sa v prvom rade o ochranu svojho zápražného statku, zvlášte koní. V zime, keď je na cestách ľadovica, kone podkúvajme na ostro. Keď je na ceste ľad alebo veľa sňahu, na voz nedávajme veľkú farchu. Každé presilenie statku považuje sa za trýznenie zvierat a človek, ktorý trýzni zvieratá, v smysle 86. §, XL. z čl. z r. 1879. môže byť odsúdený na 8 dní do väzenia a na zapltenie 200 korún peňažnej pokuty. Nenechávajme svoje zápražné zvieratá v studenom po-

časi za dlhší čas stáť bez toho, aby sme ich prikryli a po skončení práce bezodkladne zavedme ich do maštale. Aj psov, týchto verných strážcov našich domov cez zimu tiež vezmeme pod svoje ochranné krídla. Špary búbky pre psov na dvore pred zimou pozapchávajme aby vetor a sňach nefučal do búbky. v ktorej cez zimu máme dobre stlať a aj zvonku máme ju celú, obložiť slamou, aby v nej utiahnutému psovi nebola zima.

Buďme milosrdní aj naproti nebeským vtákom, ktorí cez zimu, keď je všetko zapadnuté sňahom, nemôžu si vyhladať živnosť. Nastavajme pre vtáčkov stoliky na chovanie, na ktoré časom dávajme takú miešaninu potravu, aby si na stoliku každý druh vtákov našiel jemu primeranú živnosť. Na toto sú veľmi dobré výčudky zo zbožia. ktoré smiešame s takými semenami v ktorých je obsažený olej, s odpadkami zo stola, mäsom, slaninou, masťou, lojom atď. Konečne jestli sme svedkami trýznenia zvierat, naskutku zakročme a poprosme toho kto zvierata trýzni, aby aj proti tým živým tvorom, ktoré sa ponosovať nevedia, bol milosrdný bo veď pamätaj každý, že zvieratá cítia bolesť, ako ty. nerobže im teda trampoty!

DOPISY.

Od Trnavy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím ráčte popriať miesta týmto mojím pár riadkom v našom milom «Kresfane».

Bol som na jednej veľkej svatbe. Ako to už býva, pri poháriku všeličo príde do spomienky. Balkánska vojna, počasie, úroda, krajinský snem. zlatomoravská voľba a podobné veci. Jedon z hosťov spomenul, že jedny luteránske noviny v posmech mali narodenie Pána Ježiša Krista a že zapieraly udalosť betlehenskú, ktorá je základom viery kresťanskej. My sme sa zhrozili nad touto veľkou urážkou, ktorou istí luteráni Syna Božieho a nášho Spasiteľa tak velice znevážili. Ponevác z nás ani jedon nečíta luteránske denníky a týždenníky, rozprával nám náš priateľ, že tie noviny katolíkov riadne napádajú a z nich posmech robia. Na reči tie natofko sme sa rozlobili, že sme luteránov hlasite abcuovali. Dohodli sme sa, že budeme boj viesť proti luteránskym novinám, ktoré bezočive tisnú sa aj do katolíckych domov.

To by ver nebolo po katolícky, keby sme luteránov načúvali, ich špinavé noviny predplácali a ich urážky bez slova nechali. Luteránski novinári do katolíckych domov tisnú sa pod ruskou slovenčinou, aby našu dušu

otrávil a nás o najdrahší poklad, to jest o vieru Ježišovu priviedli. Ako počúvam, aj to chcú luteráni, aby sme my katolícki Slováci hlasovali na ich kandidátov, našimi peňazmi krmili luteránske banky a luteránskych fiškálov. Za to nás poriadne oderú a oplývajú naše sväté náboženstvo. Takýmto ničomníkom musíme vyhýbovať. Máme my katolícki Slováci svoje noviny, čítajme ich usilovne a predplácajme si ich. Luteránom nedajme ani haliera. Neobráňa ti ani slovenčinu ani naše práva. Za katolíka len katolíka spraví volačo a práve preto na žiadnych voľbách nehlasujme na luterána. Chvála Bohu máme my katolíci svojich ľudí, z tých si voľme výborníkov a krajinských poslancov. Máme svoj katolícky spolok sv. Vojtecha a máme svoju Jednotu. Vstupme do týchto spolkov a pracujme so spojenými silami za povznesenie katolíctva.

Daj Bože, aby tak bolo!

Svatobník.

Z V, Topolčian

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráčte prosím tento môj krátky dopis uverejniť v našom «Kresfane».

Čo sme očakávali, to sa stalo, totižto že náš pán patron barón Haupt, zať toho nebohého liberála Stummera, odhladne od politiky, a dal nám kňaza v každom ohľade schopného a poriadneho. Skaličan, nadlický farár dr Ján Bundala prišiel k nám za farára. Je on tuhý ľudák tešíme sa, že nielen v kostole, ale aj v politike budeme mať náčelníka takého, ktorý nás v duchu kresťanskom bude riadiť a spravovať. Je to tu aj potrebné, kde je tak veľa tých liberálnych hlaváčov. Dá Pán Boh, že nás on dlhé roky bude spravovať tak, že my budeme poriadni kresťania a svedomiti, od liberalismu bočiaci občania. Boh sprevádzaj svojou mocnou milosťou jeho snahy.

Ján K., obuvník.

Zo Spišskej Soboty

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor.

Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Na spiskosobotskej železničnej stanici 23. augusta roku 1911. z Košíc do Oderberga jachajúci rýchlovlak vrazil do stojaceho osobného vlaku. Následkom srazenia zomrely z cestovateľov osobného vlaku Michalova Báthory, Mikulášová Tettes, Jánová Korintus, vdova Pavla Pisku a Jánova Nagy, viaceri ale boli ťažko ranení. Vyšetovanie ustálilo, že železničné nešťastie zapríčinil strážnik Michal Zavaczky, ktorý napriek svojej povinnosti zameškal zastaviť rýchlovlak. Levočský kráľ súd Zavaczkyho uznal za vinného v priestupku verejného nebezpečného skutku a odsúdil ho na jeden mesiac do väzenia, ohľadom na obľahčujúce okolnosti zastavil ale prevedenie pokuty. Košícká tabuľa snížila tú pokutu

na dvadsať dní väzenia a 20 korún peňažnej pokuty, vypovedala ale prevedenie tejto pokuty. Tento posledný výrok potvrdila kráľ. Kúria.

Podtatranský.

Rozmary a Žarty.

Lapikurkári.

- Ale máš peknú čiapku. Kde si ju vzal?
 — U jedného obchodníka.
 — A čo stojí?
 — Nevieť, bo vtedy obchodníka nebolo v sklepe.

*

Drahé byty.

- Dám vás odšupovať domov, bo tu nemáte stá-
 leho bytu — zkríkne na žobráka policajt.
 — Nuž a či som ja Rothschild, aby som si stály
 byt najal v Budapešti?

*

Prečo nechce hrozno.

- Rozkázete strapočk hrozna, pán Krátky?
 — Ďakujem, nie, bo nímam rád víno v podobe
 piluliek.

Hlavylámka.

Kde je krémár?

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ P. Vo februárovom čísle dľa žiadost
 príde všetko.
 J. B. T. Žiadané čísla dostanete s obratom pošty.
 S. U. C. Kedy príde ten slúbený dopis?
 O. H. V. Len blaho vašich spolubratov podporujete,
 keď vo vašej obci rozširujete Katolícku ľudovú Jednotu
 a Kresťana.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 21. januára.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	kor.	23:10—23:75
„ stolnobelohradská, nová	„	---	---	„	22:95—23:55
„ peštianska, nová	---	---	---	„	23:00—23:65
„ banátska, nová	---	---	---	„	23:45—24:25
Ľaž prvotriedna	---	---	---	„	19:25—19:45
„ druhotriedna	---	---	---	„	19:05—19:25
Ľačmeň nový, prvotriedny	---	---	---	„	18:40—19:00
Ovos prvotriedny	---	---	---	„	21:00—21:80
„ druhotriedny	---	---	---	„	20:00—20:50
Ľatelinové sáme, červená Ľatelina	„	---	---	„	200:00—210:00
„ „ lucerna	---	---	---	„	110:00—136:00
Otruby drobné	---	---	---	„	12:00—12:26
„ hrubé	---	---	---	„	12:00—12:20

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:30	17:00	16:70	16:20	15:80	15:20

č.	7	7½	8
K.	14:80	13:80	10:40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	---	---	---	---	kor.	36:00—56:00
Hrach lúpaný	---	---	---	---	„	30:00—32:00
Hrach nelúpaný, čistý	---	---	---	---	„	30:00—32:00
Rasca (kmin)	---	---	---	---	„	81:00—81:00
Mak	---	---	---	---	„	135:00—136:00
Ľukurica	---	---	---	---	„	18:30—18:60
Konopné sáme	---	---	---	---	„	29:50—31:00
Proso	---	---	---	---	„	---
Fazula strakavá	---	---	---	---	„	25:00—26:00
Fazula veľká biela	---	---	---	---	„	22:00—23:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	---	---	---	---	„	5:50—6:00
„ „ ružové	---	---	---	---	„	6:80—8:00
„ „ žlté	---	---	---	---	„	8:00—11:10

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

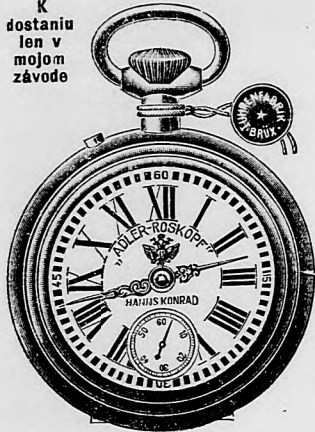
Sviňská masť budapeštianska	---	---	---	kor.	159:00—160:00
Slanina mestská 4-kusová	---	---	---	„	128:00—129:00
„ „ 3-kusová	---	---	---	„	139:00—140:00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	---	---	---	kor.	45:00—46:00
„ „ White-Star (***)	---	---	---	„	40:00—40:00
Cukor v klobúkoch	---	---	---	„	84:00—84:50
„ kockový	---	---	---	„	88:50—89:00
Spiritus denaturalisovaný, ku prie- myselným účelom jeden barill	---	---	---	„	64:50—65:00

Železniční a finanční uradníci žandári rol'níci atd'

K dostaniu len v mojom závode

upujú si spoľahlivé registrované Adler Roskopf patent Anker nikkel remontoar ho- Č. 4000 s zozláteným, v kameňoch chodiacim výborným strojom K 7. Č. 4091. Tiež s ručičkami sekund K 8.— s ručičkami sekund K 8.— Pri každých hodinách trojročná záruka na pisme! — Žiadne riziko. Záměna povolená. Navrat peňazi! S poštovou dobierekou rozposiela

Hanns Konrad
cis. a král. dvorný zásielca
Brüx číslo 3336.
Cechy

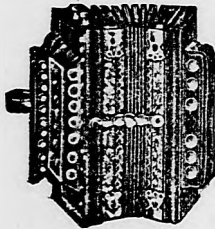
Hlavný cenník so 4000 obrázkami posielala sa na žiadosť každému zdarma franko.

Dobré harmoniky K 5.—

Odpreadané viacej ako 200.000.

Žiadne riziko!

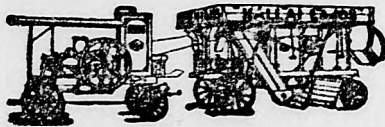
Záměna povolená alebo návrat peňazi.

Číslo 3009/4 10 tastiek, 2 registre 23 hlasov, veľkosť 24x12 cm K 5.—
Číslo 6549/4 8 tastiek 1 register 24 hlasov, veľkosť 25x14 cm. K 5.40
Číslo 3059/4 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 26x14 cm. K 6.40
Číslo 6839/4 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 31x15 cm. K 8.—
Číslo 685/2 10 tastiek 2 registre 50 hlasov, veľkosť 28x16 cm. K 9.50
Skolka k samoučeniú na každej harmo- nike zdarma.
Zasiela s poštovou dobierekou c. a k. dvorný zásielca

HANNES KONRAD, Výchovný dom
hudebných nástrojov
Brüx číslo 3345. (Cechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posielala sa každému franko a zdarma.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-
mátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabrika netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

KOBERCE

s vytkanými na oboch stranách rovnakými obrazmi: pes, lev, ty-
ger, jeleň, kôň, liška, krava atd'

60 cm. šir. 120 cm. d. hý za K 2.—
75 " " 150 " " " " 2-90
85 " " 175 " " " " 3-90
100 " " 200 " " " " 4-90

do dá Vám :

JÁN OPOČENSKÝ
vo
Staré Pae

(Cechy).

Veľký obrázkový cenník na ži-
dosť ochotne posielala sa zdarma
a franko.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Laoné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma pebiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.: 1 kg
veľmi fajne, ako snáh biele,
drápané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. papierie, sivé 6 K, 7
K.; biele fajnové 10 K.; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové poste

z hustej tkny červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina.
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 60 cm široký
naplnený novým, sivým,
veľmi trvácim mákym perím
16 K.; polpapierie 20 K.; pa-
perie 24 K.; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K.;
podhlavky 3 K, 3 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 12 K, 14.70
K, 17.80 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70
Spodné periny z pevného
vrázkovaného građu 180 cm.
dlhé, 116 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývez s postovou
dohierekou od 12 K počnúc
franko. Výměna alebo návrat
dovolené. Za nezopovedné
návrat peňazi obšírny cenník
zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Cechy.)

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

5 halierov

stojí dopisnička, ktorou ka-
ždý obstará si môže naj-
novší cenník so 4000 vyo-
brazeniami. Cenník tento
obsahuje najbohatší výber
v domácnosti potrebných
článkov, príležitostných a
vianočných darov a na ži-
dosť každému posielala ho
zdarma

cis. a král. dvorný zásielca
Hanns Konrad,
vývozný dom

Brüx, 3372. (Cechy.)

Echt nikl. hodinky K 4-20

K 5 a vyše K 2-90

Niklový budiček --- K 2-90

Harmoniky --- " 5-

Husle --- " 5-80

Revolver --- " 6-

Lacné české perie!

5 kilo nové
tmavé drápané
9.60 K, lepšie
12 korun. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drápané 30,
36, 42 K. — **Metové poste.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnená perina, alebo 1 zpodná
perina 130 cm. dlhá, 116 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—,
3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vole.
Trojdielovú strstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korun franko s postovou do-
bierkou. Výměna a navratie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsel, Lobes
134. pri Pilsen (Cechy).

Ohlas a upovedomenie.

Dávame úctopne na vedomosť cte-
nému obecnstvu, že naša šporkassa od
roku 1913. 1. Januára začnúc od vkladov
do šporkusse 4 1/2% úroky, teda bez
všetkého odtiahnutia, platíť bude.

Directia
Poprad-Felkanskej Šporkassy
v Poprade.

Moderné echt nikkelratiezky

No. 4747. Nikkel-Jokejretiazky, pred-
stavujúc štvorku zapraže, dobrá
trváca práca 30 cm. dlhá K 2.80.
No 4757. fajnova povrázková retiazka
9 riadkov v peknom a solidnom vypra-
covaní 80 cm. dlhá
K 4.80.

No. 4778. Hasičska niklová
hodinková retiazka 26 cm.
dlhá K 2.70.

